

VVS STANDPUNT STUDENTENVISUM

Visaproblemen worden al jaren aangegeven als een grote belemmering voor studentenmobiliteit. In het kader van het Bolognaproces beloofden de ministers reeds jaren geleden om de procedures te vereenvoudigen. Daarnaast is een studentenvisum vaak de enige weg voor studenten zonder papieren om hun studies af te werken. Een transparante, eenvoudige, korte en correcte procedure is voor VVS dan ook belangrijk. Met deze tekst reageert VVS op de plannen van minister Turtelboom omtrent het studentenvisum. Dit wetsvoorstel is de omzetting van de Europese richtlijn 2004/114/EG betreffende de voorwaarden voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op studie, scholierenuitwisseling, onbezoldigde opleiding of vrijwilligerswerk. Tevens wil de minister met deze wet enkele misbruiken aanpakken.

1. HUIDIGE STUDENTENVISUM REGELING	1
1.1. WAAROM?.....	1
1.2. VOORWAARDEN.....	2
1.3. PROBLEMEN.....	2
2. BELANG VAN EEN VISUM	2
2.1. RECHT OP MOBILITEIT.....	2
2.2. RECHT OP ONDERWIJS.....	3
3. VOORWAARDEN	3
3.1. PEDAGOGISCHE VOORWAARDEN.....	3
3.2. TAAL.....	4
3.3. FINANCIËLE VOORWAARDEN.....	4
3.4. BEWIJS NIET-VEROORDELING.....	5
4. PROCEDURE	5
5. MISBRUIKEN	6
6. CONCLUSIE	6

1. HUIDIGE STUDENTENVISUM REGELING

1.1. WAAROM?

Een visum is een sticker dat in je paspoort wordt aangebracht door een Ambassade of Consulaat of aan de grens. Het geeft toelating om gedurende een bepaalde periode in een land te verblijven. Wie als buitenlander lange tijd in België wil verblijven, moet dus voor vertrek een visum aanvragen. Inwoners van Schengenlanden kunnen zonder visum reizen naar andere Schengenlanden. Het Schengenakkoord stelt namelijk de onderdanen van de EU-lidstaten (later uitgebreid met enkele EER-landen¹) in staat binnen de Schengenruimte te reizen zonder aan grenscontroles onderworpen te zijn. Het akkoord voorziet ook in een strengere controle aan de buitengrenzen van de EER.

Voor studenten van buiten de EER is het niet zo eenvoudig om in België te komen studeren. Zij moeten een studentenvisum aanvragen. Ze hebben slechts toegang tot het land als ze aan een reeks voorwaarden voldoen en de

¹ Europese Economische Ruimte: Europese Unie, IJsland, Liechtenstein, Monaco, Noorwegen en Zwitserland (voor die laatste is er een speciale regeling)

juiste procedure volgen. Je moet als student een machtiging vragen om langer dan 3 maanden in België te verblijven. Deze machtiging tot voorlopig verblijf moet men aanvragen bij de Belgische ambassade in eigen land. Daarna kan deze machtiging, na inschrijving in de gemeente, worden omgezet in een tijdelijke verblijfsvergunning. Deze zal gelden voor de volledige studieperiode maar moet jaarlijks vernieuwd worden.

1.2. VOORWAARDEN

Om deze machtiging te bekomen, moet men aan een reeks voorwaarden voldoen. De student moet een **attest van inschrijving van de onderwijsinstelling** in kwestie kunnen voorleggen. Verder moet de student ook kunnen aantonen over **voldoende bestaansmiddelen** te beschikken en een ziekteverzekering te hebben. De student moet een **medisch attest** kunnen voorleggen waaruit blijkt dat hij of zij niet lijdt aan een ziekte die een gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren, of die een gevaar voor de openbare orde of de openbare veiligheid kan zijn. Ten slotte moet de student ook een **getuigschrift van niet-veroordeling** voorleggen. Als aan al deze voorwaarden is voldaan, kan men een machtiging tot voorlopig verblijf krijgen.

1.3. PROBLEMEN

Het aanvragen van een visum duurt soms zeer lang en vergt veel tijd. Studenten die niet tijdig bevestiging krijgen dat ze naar het buitenland kunnen, missen door de lange visumaanvraag het begin van het academiejaar. Studenten ervaren de visumaanvraag soms als vernederend door de soms persoonlijke of schijnbaar irrelevante vragen die gesteld worden². Voor sommige studenten is het dan weer onmogelijk om aan bepaalde voorwaarden te voldoen.

2. BELANG VAN EEN VISUM

VVS ziet twee belangrijke doelgroepen voor een studentenvisum: buitenlandse studenten die hier willen komen studeren en jongeren die hier studeren maar door omstandigheden niet meer over de juiste verblijfspapieren beschikken.

2.1. RECHT OP MOBILITEIT³

Gezien de grote meerwaarde van mobiliteit, zowel individueel als maatschappelijk, is VVS er van overtuigd dat internationale mobiliteit een recht voor elke student moet zijn. We zitten echter nog ver van dit ideaal af. Momenteel blijft internationale studentenmobiliteit het voorrecht van een kleine groep studenten. Veel studenten doen geen aanvraag omdat ze niet over voldoende financiële middelen beschikken of omdat de bureaucratie, waaronder de visumprocedure, hen afschrikt. Vanuit het principe van gelijke kansen voor iedereen, moet mobiliteit een optie zijn voor elke student.

2.1.1. Persoonlijke meerwaarde

Een internationale ervaring is altijd een verrijking. Het is een levensles om nooit te vergeten. Je kan je horizon verbreden, nieuwe mensen leren kennen, je talen verbeteren en nieuwe culturen ontdekken. Je leert zaken bekijken vanuit een nieuw perspectief. Je wordt geconfronteerd met andere invalshoeken en visies. Je leert vanzelfsprekendheden in vraag stellen. Voor vele studenten komt daar nog iets bij: ze worden zelfstandig. Voor het eerst zijn ze lange tijd ver weg van huis en moeten ze zelf hun boontjes doppen.

Internationale studentenmobiliteit is echter meer dan enkel persoonlijke ontwikkeling. Een ervaring in het buitenland is een troef op de arbeidsmarkt die meer en meer internationaliseert. Ook op academisch vlak is een uitwisseling een meerwaarde. Je komt in contact met een heel nieuwe academische gemeenschap met eigen gewoontes en tradities. Je hebt toegang tot kennis die je niet aan je eigen faculteit/departement vindt. Er vindt een uitwisseling van ideeën plaats.

2.1.2. Maatschappelijke meerwaarde

Internationale studentenmobiliteit heeft echter niet enkel een persoonlijke meerwaarde. In een globaliserende wereld speelt internationale mobiliteit een belangrijke rol. Studenten leren vaardigheden die hen kunnen helpen in de multiculturele samenleving van vandaag. Maar ook in de kenniseconomie die onze beleidsmakers nastreven zijn interculturele competenties onontbeerlijk.

De academische wereld wint bij internationale contacten van docenten en studenten. Gastdocenten en internationale studenten brengen nieuwe kennis en inzichten mee. Nieuwe perspectieven zijn een verrijking voor wetenschappelijk onderzoek.

2.1.3. Jarenlange belofte

Hoewel dit probleem al jarenlang wordt aangekaart, is dit nog steeds een prangend probleem. De Europese onderwijsministers promoten via het Bolognaproces het belang van mobiliteit. Ze namen zich voor om de obstakels weg

² Volgens verschillende getuigenissen van studenten.

³ Punt 2.2 is op basis van het VVS standpunt studentenmobiliteit

te werken. Reeds in Bergen, tijdens de ministeriële conferentie van 2005, stelden ze dat visaprocedures hervormd moesten worden om de mobiliteit van studenten en personeel te stimuleren.

Op de laatste ministeriële conferentie in Londen beloofden de ministers hier nogmaals werk van te maken: *“Some progress has been made since 1999, but many challenges remain. Among the obstacles to mobility, issues relating to immigration, recognition, insufficient financial incentives and inflexible pension arrangements feature prominently. We recognise the responsibility of individual Governments to facilitate the delivery of visas, residence and work permits, as appropriate. Where these measures are outside our competence as Ministers for Higher Education, we undertake to work within our respective Governments for decisive progress in this area.”* VVS verwacht dan ook dat deze belofte eindelijk wordt waar gemaakt.

2.1.4. Mobiliteit voor alle studenten

VVS vindt dat mobiliteit niet mag stoppen aan de grenzen van Europa, dit wil zeggen noch de Europese Unie, noch de Bolognaruimte. De huidige regelgeving omtrent visa maakt mobiliteit voor Europese studenten zeer eenvoudig. VVS gelooft echter in intercontinentale mobiliteit. Studenten van buiten Europa vinden al tamelijk weinig hun weg naar de Bolognalanden. Deze globale mobiliteit wordt ook minder gestimuleerd doordat er minder beursmogelijkheden zijn. De nieuwe wetgeving omtrent het studentenvisum is een kans om deze mobiliteit meer te stimuleren.

2.2. RECHT OP ONDERWIJS⁴

In België geldt het recht op onderwijs, vastgelegd in onze Grondwet en in internationale verdragen. Het recht op onderwijs is een erkend mensenrecht. Dit recht geldt voor éénieder die zich op het Belgische grondgebied bevindt. Toch ondervinden heel wat (kandidaat-)studenten hier in België problemen bij het opeisen van dit recht. Asielzoekers, studenten die een beroepsprocedure of regularisatieaanvraag hebben lopen, studenten zonder papieren ondervinden talloze problemen tijdens hun studies.

Soms raken ze tijdens hun studietraject uitgeprocedeerd en komen ze in de illegaliteit terecht, eventueel via een grijs statuut. Juridisch gezien ben je dan illegaal, maar er is nog steeds een procedure lopende. Samen met deze administratieve problemen komt ook vaak de onderwijsloopbaan zwaar onder druk te staan. Niet alleen door de stress die dit veroorzaakt, maar ook door het instellingsbeleid. Vaak mogen de studenten zich niet opnieuw inschrijven, ook al hebben ze studievoortgang gemaakt. Het wordt dan wel heel moeilijk voor hen om hun studies af te ronden.

Op die manier dreigen alle geleverde inspanningen een maat voor niets te worden. VVS vraagt dat studenten het recht krijgen om hun studies af te ronden in België, ook al is hun verblijfsvergunning vervallen. Immers, zonder bekroning met een diploma zou de investering van onze samenleving in deze mensen en hun studies redelijk zinloos zijn geweest. Een soepelere procedure voor het verkrijgen van een studentenvisum zou deze studenten erg kunnen helpen.

3. VOORWAARDEN

Enkele van de eerder vernoemde voorwaarden zorgen voor problemen. Een verstrenging zou deze problemen nog vergroten. We lijsten deze problemen hier op en wijzen op enkele aandachtspunten.

3.1. PEDAGOGISCHE VOORWAARDEN

Om een studentenvisum te bemachtigen, moet je over een attest van inschrijving beschikken. We lijsten enkele problemen en aandachtspunten op.

3.1.1. Afstemming regelgeving

Onder invloed van het Bolognaproces is de onderwijsregelgeving in de Vlaamse en Franstalige gemeenschap erg veranderd. De federale wetgeving moet hieraan aangepast worden. De definities moeten eenvormig zijn. Het wetsvoorstel is onvoldoende afgestemd op de decreten van de gemeenschappen. Zo wordt er een strengere definitie gebruikt voor het begrip 'student'. VVS verwijst hiervoor naar de definities uit het Flexibiliseringsdecreet. Bovendien verwijzen we naar de algemene definitie die de studenten naar voor schuiven, om sociale rechten te openen in de verschillende rechtsdomeinen in dit land. De definitie voor het sociaal statuut stelt omvat alle student ingeschreven met een diplomacontract en elke student ingeschreven met een credit- of examencontract maar voor minstens 27 studiepunten.

Er moet ook een beter onderscheid gemaakt worden tussen uitwisseling- en diplomastudenten. Om een coherente regelgeving op alle niveaus te garanderen is het belangrijk dat de federale overheid deze wetgeving opstelt in samenspraak met de gemeenschappen. Uiteraard moeten ook de studentenkoepels gehoord worden.

⁴ Op basis van het VVS standpunt mensenrechten

3.1.2. Inschrijvingsattest en studievoortgang

VVS vindt dat een inschrijvingsattest moet volstaan om aan de pedagogische voorwaarden te voldoen. VVS vindt studievoortgang belangrijk maar gelooft dat instellingen over voldoende instrumenten beschikken om dit te verzekeren. Ze bezitten een arsenaal aan studievoortgangsmaatregelen en zullen studenten met onvoldoende studievoortgang niet meer inschrijven. Ze beschikken echter ook over de mogelijkheid om iemand met veel potentieel, die door omstandigheden tijdelijk weinig studievoortgang maakt, toch nog een kans te geven. VVS wil dat deze mogelijkheid behouden blijft voor studenten met een studentenvisum. Daarom moet een inschrijvingsattest volstaan.

Een strikte koppeling aan het leerkrediet bijvoorbeeld, zou dit uitsluiten. Indien het leerkrediet van de student uitgeput is, zou de student automatisch geen visum meer kunnen verkrijgen. Een instelling kan echter een student zonder leerkrediet wel laten inschrijven door rekening te houden met omstandigheden en beslissen de student toch nog een kans te gunnen. Dit kunnen ze bijvoorbeeld doen als de student door externe factoren weinig studievoortgang maakte en ze geloven dat de student over voldoende capaciteiten beschikt om een diploma te halen. VVS gelooft dat visumstudenten op een gelijke manier behandeld moeten worden als alle andere studenten. Dit wil zeggen dat de beslissingen omtrent studievoortgang en inschrijving aan de instelling worden overgelaten, op basis van de relevante decretale bepalingen. Ook voor hen moet men rekening kunnen houden met de individuele situatie.

3.1.3. Patstelling

De voorwaarde dat je een inschrijvingsattest moet kunnen voorleggen kan voor een patstelling zorgen in bepaalde gevallen. Sommige instellingen weigeren om een student zonder papieren in te schrijven. Zonder inschrijvingsattest kunnen ze echter geen studentenvisum krijgen. En zo kunnen ze dus weer niet inschrijven. Deze studenten worden van het kastje naar de muur gestuurd. Dit kan enkel opgelost worden door het recht om in te schrijven decretaal vast te leggen volgens het gelijkheidsbeginsel. Instellingen zouden studenten niet mogen weigeren omdat ze geen verblijfspapieren kunnen voorleggen. Wie dus aan de inschrijvingsvoorwaarden voldoet moet worden ingeschreven. Instellingen mogen het voorleggen van verblijfsdocumenten niet als voorwaarde stellen.

3.2. TAAL

Om een visum te verkrijgen moet je een bewijs van voldoende kennis kunnen voorleggen van de taal van het studieprogramma waarvoor het inschrijvingsattest werd afgegeven. VVS hecht belang aan talenkennis maar ziet heel wat problemen in deze formulering. Wat verstaat men onder een bewijs? Momenteel behoort talenkennis reeds tot de toelatingsvoorwaarden voor het hoger onderwijs. Deze voorwaarde wordt dus dubbel gesteld: zowel bij de inschrijving als bij de visumaanvraag. Bij de toelating bestaat er echter geen eenvormigheid in de taaltesten.

Bovendien moeten studenten de kans krijgen om hier Nederlands te leren alvorens ze beginnen aan hun opleiding hoger onderwijs. Studenten die een opleiding volgen die in een andere onderwijstaal wordt aangeboden zouden ook een cursus in die taal moeten kunnen volgen. Studenten die een dergelijke taalcursus volgen moeten dan reeds een visum verkrijgen voor ze hun inschrijvingsattest verkrijgen. Een inschrijving voor de taalcursus en een bevestiging van de instelling dat de student na het succesvol beëindigen van de taalcursus een opleiding kan aanvatten moet volstaan om een tijdelijke verblijfsvergunning te krijgen.

Tenslotte wil VVS nogmaals signaleren dat ook het aanbod van Nederlands voor anderstalige nieuwkomers die willen in- of neveninstromen in het hoger onderwijs absoluut ondermaats is en meestal veel te duur. De meeste taalopleidingen voor nieuwkomers zijn niet geschikt als voorbereiding op het academische taalgebruik. En het bestaande aanbod in de universitaire taalcentra, of toch de betaalbare plaatsen voor anderstalige nieuwkomers is veruit ontoereikend. Met dat onevenwicht tussen vraag en aanbod wordt ook de gewone buitenlandse *free mover* geconfronteerd die zich inschrijven in een Nederlandstalige opleiding.

3.3. FINANCIËLE VOORWAARDEN

3.3.1. Wetgeving

Een student moet kunnen aantonen over toereikende middelen te beschikken om de kosten van de gezondheidszorgen, van het levensonderhoud, de studiekosten en de kosten van de terugreis te dekken. Dit kan de student door aan te tonen over een beurs of lening te beschikken van een internationale organisatie of nationale overheid die de gezondheidszorgen, kosten voor verblijf, studie en repatriëring dekt. Een andere mogelijkheid is dat iemand zich verbindt tot het ten laste nemen van de student. Een derde mogelijkheid is dat de student zelf bewijst over voldoende middelen te beschikken door een geldsom te storten op een geblokkeerde rekening. Er wordt rekening gehouden met de middelen die verkregen worden uit 'winstgevende bedrijvigheid buiten de tijd die normaal aan de studie moet worden gewijd'.

Elk jaar bepaalt de regering het minimale bedrag van de middelen waarover men maandelijks moet beschikken. Het vereiste minimumbedrag (voor een alleenstaande student) is voor het academiejaar 2008-2009 vastgelegd op 558 € per maand (6396 euro per jaar). Het inkomen waarover een buitenlandse student die hier met zijn/haar gezin verblijft moet kunnen beschikken, is niet wettelijk vastgelegd. In de praktijk wordt bij het bedrag van de alleenstaande student minstens 150 euro per persoon ten laste bijgeteld.

3.3.2. Problemen

Zoals reeds eerder gesteld ziet VVS onderwijs en mobiliteit als een recht. Financiële drempels mogen de kansen van (potentiële) studenten niet hypothekeren. VVS vindt de financiële voorwaarden dan ook te veeleisend. Bovendien geeft het wetsvoorstel de regering te veel vrijheid. Ze mogen zelf jaarlijks het bedrag vastleggen. Er wordt niet vastgelegd op welke basis ze dit moeten doen. Gezien het pijnlijke gebrek aan cijfermateriaal van studiekosten, beschikken ze niet over objectieve gegevens om dit vast te leggen.

Heel wat beurzen zijn bovendien onvoldoende om de genoemde kosten te dekken. Zelfs de studietoelage van de Vlaamse gemeenschap ligt lager dan het vereiste bedrag. Enkel een handvol beurzen zoals de Erasmus Mundus beurzen en beurzen in het kader van bilaterale akkoorden voldoen aan deze omschrijving. Deze beurzen zijn meestal prestatiebeurzen: enkel zeer goede studenten komen er voor in aanmerking. Uit onderzoek blijkt echter dat prestatiebeurzen weinig sociaal zijn. Studieprestaties zijn in vele landen gecorreleerd aan socio-economische achtergrond. In Vlaanderen stapte men reeds in de jaren '70 af van een systeem van prestatiebeurzen. Het is dan ook vreemd dat de federale overheid voornamelijk dergelijke beurzen zou belonen met een visum.

Erasmusbeurzen en andere mobiliteitsbeurzen dekken slechts een deel van deze kosten. Een student die in een EU-land studeert maar een niet-Europese nationaliteit heeft, zal zo met een Erasmusbeurs niet in Vlaanderen kunnen komen studeren. Dit staat haaks op de mobiliteitsgedachte van het Bolognaproces. VVS wil dat de regering niet enkel een bedrag bepaalt maar ook een lijst aanlegt van beurzen die voldoen om een visum te verkrijgen.

VVS begrijpt ook niet waarom een student die zelf voor het eigen onderhoud instaat, een geblokkeerde rekening moet openen. Buitenlandse studenten mogen hier geen rekening open en moeten het geld via de onderwijsinstelling storten. Van de geblokkeerde rekening komt er dan maandelijks slechts een deeltje vrij. De student zou zelf een bank moeten kunnen kiezen die over een goede service beschikt en eenvoudig geld moeten kunnen afhalen om de leef- en studiekosten te dekken.

Verder zou een studentervisum altijd samen met een werkvergunning moeten worden afgeleverd, zodat de studenten een studentenjob kunnen uitoefenen. Op deze manier kunnen ze zelf hun verblijf deels betalen. Vandaag is de toegang tot de arbeidsmarkt echter beperkt voor niet – EER studenten. Er is bepaald dat de hoofdactiviteit steeds het studeren moet zijn. Je mag maximaal maar 20 uur per week werken en de job moet combineerbaar zijn met de studies. Dat wil zeggen dat je tijdens verplichte lesuren niet mag werken. Bovendien is een concreet gevolg dat een student om financiële redenen bijvoorbeeld niet een beperkte periode halftijds kan gaan studeren om meer te kunnen werken. Dat betekent een extra financiële drempel en moeilijkheid om een visum te bemachtigen.

De financiële voorwaarden voor het bemachtigen van een studentervisum moeten rekening houden met wat je kan bijverdienen als student. Het wetsvoorstel zegt wel dat dit gebeurt bij het bepalen van de vereiste bestaansmiddelen om een visum te bemachtigen. Het is echter erg onzeker of er ook rekening zal worden gehouden met de zwaarte van het studieprogramma of -traject of met de individuele capaciteiten en de mogelijkheden van de student. Nochtans zijn die bepalend voor het aantal uren dat een student nog kan bijklussen.

3.4. BEWIJS NIET-VEROORDELING

Om een visum te krijgen moet een getuigschrift worden afgeleverd waaruit blijkt dat de student niet veroordeeld werd voor misdaden of wanbedrijven van gemeen recht. Uitzonderlijk kan er toch een visum worden uitgereikt als dit niet kan worden voorgelegd. Hoewel deze voorwaarde op het eerste zicht nogal logisch lijkt, kan deze volgens VVS tot onterechte weigeringen leiden.

Een kandidaat-student die veroordeeld is in het land van herkomst maar er geen eerlijk proces heeft gekregen, kan geweigerd worden. Een kandidaat-student die in het land van herkomst veroordeeld is voor iets wat hier niet strafbaar is, kan eveneens geweigerd worden. Er komen regelmatig verhalen in de media van studenten die onterecht veroordeeld werden wegens bijvoorbeeld het uiten van hun mening of het uitoefenen van hun recht op vereniging.

VVS verzet zich dan ook tegen deze voorwaarde en wil ze geschrapt zien. Kandidaat-studenten waartegen een opsporingsbericht of een internationaal aanhoudingsbevel geldt, zullen sowieso niet worden toegelaten. Studenten die hun straf hebben uitgezeten hebben recht op een tweede kans en zouden niet op basis van een reeds uitgezeten straf geweigerd mogen worden. Studenten die onterecht veroordeeld zijn mogen onder geen beding geweigerd worden. Deze voorwaarde is dan ook overbodig.

4. PROCEDURE

Studenten ondervinden heel wat problemen bij het aanvragen van een visum. We lijsten de belangrijkste pijnpunten op. De procedure duurt veel te lang. De hele visumaanvraag kan maanden aanslepen waardoor veel studenten een deel van hun opleiding noodgedwongen moeten missen. Dit punt wordt al jaren aangekaart en moet dan ook prioritair worden aangepast. Het voorontwerp stelt enkele termijnen waarin documenten aan de overheid moeten bezorgd worden. Er zouden ook vaste termijnen moeten worden ingeschreven waarin de overheid haar verplichtingen na komt. Als de overheid het onderzoek niet tijdig uitvoert moet er altijd een studentervisum worden uitgereikt. Laattijdige aanlevering

van andere instanties (bijvoorbeeld een advies van de hogere onderwijsinstelling) mag nooit leiden tot een weigering van een visum.

Een ander probleem ligt bij de **plaats van aanvraag**. Een visum moet steeds worden aangevraagd bij een Belgische ambassade of consulaat. Dit wil zeggen dat mensen die reeds in België verblijven hier geen visum kunnen aanvragen. Studenten die tijdens hun studies zonder geldige verblijfsdocumenten vallen, kunnen hun situatie niet regulariseren vanuit België. Ze moeten eerst naar het buitenland om daar de visumprocedure te starten. Daarbij riskeren ze een negatief antwoord, waardoor ze hun studies niet kunnen verder zetten. Bovendien zullen ze maanden in het buitenland moeten wachten op hun visum waardoor ze veel lessen en zelfs examens missen. Veel studenten nemen het risico liever niet. Ze blijven daardoor in de illegaliteit, met alle gevolgen van dien.

Eens het visum verkregen is, is de bureaucratie nog niet overwonnen en moeten er papieren allerhande in orde gebracht worden. Je moet je laten inschrijven in het vreemdelingenregister en je verblijfsvergunning moet in orde gebracht worden. Studenten die willen werken moeten nog een werkvergunning aanvragen. Ook belastingen vormen vaak een onbegrijpbaar probleem. Je moet hiervoor allerlei instanties aflopen en wachtrijen trotseren. In Antwerpen lanceerde men in 2005 daarom een studentenloket voor buitenlandse studenten. Daar kunnen ze volgens het principe van een **uniek loket** terecht aan één loket voor al hun administratieve besommingen. Hollen van de ene instantie naar de andere wordt zo opgelost. Maatregelen als deze kunnen het leven van een uitwisselingsstudent aanzienlijk vereenvoudigen en kunnen de inkomende mobiliteit verhogen.

Buitenlandse studenten zijn vaak niet alleen. Als ze een studentenvisum verkrijgen moet hun **gezin** (man/vrouw en kinderen) ook hier kunnen verblijven. VVS pleit voor een vereenvoudigde procedure. De familieleden moeten hierbij eveneens het recht krijgen om onderwijs te volgen of te werken. Een geïntegreerde aanpak is hier nodig.

Het wetsvoorstel Turtelboom stelt vaak dat bijkomende documenten en bewijzen opgeëist kunnen worden om de gegrondheid van de aanvraag te evolueren. Deze bepaling laat ruimte voor grote **willekeur en rechtsonzekerheid**. De (potentiële) student zal immers nooit zeker kunnen zijn dat de procedureel vereiste documenten ook volstaan. De student zal zo ook nooit zeker kunnen zijn dat hij/zij op alle eisen voor bijkomende stukken zal kunnen ingaan. De wetgever geeft eigenlijk zo de mogelijkheid om eender welk document op te vragen.

Een laatste probleem is een **gebrek aan informatie en kennis** van procedures, zowel bij (potentiële) studenten en ambassadepersoneel. Ondanks de opkomst van het internet en andere informatiebronnen, is dit probleem er niet minder op geworden. Studenten zien soms door het bos de bomen niet meer. De informatie die beschikbaar is op de website van de federale overheid is nogal pover.

5. MISBRUIKEN

Er komen wel eens misbruiken aan het licht betreffende het studentenvisum. Minister Turtelboom heeft reeds aangekondigd deze te willen aanpakken met het nieuwe wetsontwerp. VVS betreurt deze misbruiken. We zouden het echter eveneens betreuren moesten deze misbruiken leiden tot een strengere wetgeving voor studenten met goede intenties. Zij hebben momenteel duidelijk problemen met de huidige procedure en deze mogen niet vergroot worden. VVS ziet meer heil in een betere opvolging van de studenten eens ze in België aankomen. Vaak komen ze uit een heel andere cultuur en hebben ze geen opvang als ze hier aankomen. Dit kan leiden tot grote problemen in het onderwijs en daarbuiten. Een doordacht mobiliteitsbeleid voorziet ook in de nodige opvang en begeleiding na aankomst hier. Op deze manier kunnen misbruiken ook sneller aan het licht komen.

6. CONCLUSIE

Reeds jarenlang beloven de ministers van de Bolognalanden om de visaprocedures te vereenvoudigen. Deze vormen een rem op de studentenmobiliteit. Ook studenten die tijdens hun studies zonder papieren vallen, hebben nood aan een verbeterde procedure. VVS verwacht dan ook dat de nieuwe wet omtrent het studentenvisum aandacht schenkt aan hun problemen. De criteria zijn momenteel al zeer streng en moeten op sommige vlakken realistischer worden, zodat meer studenten de mogelijkheid krijgen om in ons land te studeren. De financiële drempel moet daarbij worden afgebouwd. Er moet bovendien een kortere, transparantere en minder bureaucratische procedure worden uitgedacht. De misbruiken van het visum mogen de goedmenende studenten niet afstraffen.